

Fővárosi Törvényszék

1055 Budapest, Markó u. 27.

Magyar Helsinki Bizottság felperes (székhely: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38., képviseli: dr. Kádár András Kristóf társelnök)

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat I. r. alperes (székhely: 1082 Budapest, Baross u. 63-67., képviseli: dr. Kocsis Máté polgármester) és **dr. Kocsis Máté II. r. alperes** (idézés elsőrendű alperes címén: 1082 Budapest, Baross u. 63-67.)

ellen személyiségi jog megsértése és a jogsértés jogkövetkezményeinek alkalmazása iráni pere

Tisztelt Törvényszék!

Alulírott Magyar Helsinki Bizottság (székhely: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38., képviseli: dr. Kádár András Kristóf társelnök) felperes

KERESETTEL

fordulok a T. Törvényszékhez Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (székhely: 1082 Budapest, Baross u. 63-67., képviseli: dr. Kocsis Máté polgármester) I. r. és dr. Kocsis Máté II. r. (idézés elsőrendű alperes címén: 1082 Budapest, Baross u. 63-67.) alperesekkel szemben, és kérem a T. Törvényszéket, hogy

- állapítsa meg: alperesek zaklatást követtek el a Magyarországra érkező migránsokkal szemben, és ekként megsértették emberi méltósághoz fűződő jogukat azzal, hogy dr. Kocsis Máté 2015. augusztus 5-én Facebook bejegyzésében polgármesterként a következőket írta: „A nemrég felújított II. János Pál pápa terünket teljesen tönkre tették a népvándorlók. Sátorokat építenek, tüzet raknak a parkban, szemetelnek, őrzöngenek, lopnak, késelnek, rongálnak. Ennyi emberi ürülék pedig még soha nem volt közterületen. [...]. Meg fogjuk védeni a közvagyonot és minden törvényes eszközzel garantálni fogjuk a józsefvárosiak biztonságát!”;
- kötelezze alpereseket, hogy adjanak a jogsértés miatt elégtételt, továbbá az elégtételnek nyilvánosságot olyan módon, hogy az alábbi szöveget közzéteszik az I. és a II. r. alperes Facebook oldalán, I. r. alperes saját honlapján, valamint a helyi lapban: „Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzata és dr. Kocsis Máté polgármester a bíróság jogsértést megállapító döntése alapján bocsánatot kér a dr. Kocsis Máté Facebook oldalán a II. János Pál pápa téren tartózkodó migránsokkal kapcsolatban 2015. augusztus 5-én tett megalapozatlan, durván általánosító, súlyosan gyűlöletkeltő megjegyzés miatt”.

Keresetem jogalapjául az alábbi jogszabályhelyeket jelölöm meg: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §; 2:51. §; az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) 3-4. §, 7-8. §, 10. §, 19-20. §; a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Ötv.) 13. §.

Keresetemet az alábbi tényekre és jogi érvekre alapozom.

I. Felperes perbeli legitimációja

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) 20. § (1) bekezdésének értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt bíróság előtt személyiségi jogi pert indíthat – egyebek mellett – a civil és érdek-képviselői szervezet, ha az egyenlő bánásmód követelményének megsértése vagy annak közvetlen veszélye olyan tulajdonságon alapult, amely az egyes ember személyiségének lényegi vonása, és a jogsértés vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti.

Amint azt a Magyar Helsinki Bizottság F/2 alatt csatolt alapszabálya jelzi, felperes megfelel a civil és érdek-képviselői szervezet Ebtv. szerinti definíciójának, mivel a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerinti olyan civil szervezet, amelynek alapszabályában a szervezet céljai között a védett tulajdonság pontos meghatározásával körülírt hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, illetve a védett tulajdonság pontos meghatározásával körülírt emberi és állampolgári jogok védelme szerepel. A felperes alapszabályának értelmében ugyanis az egyesület célja „a menekülők és a más, nemzetközi egyezmények valamint a hazai jogszabályok alapján védelemre szoruló külföldiek jogainak védelme” (Alapszabály, 8.2. pont), továbbá „az egyenlő bánásmód követelménye érvényesülésének és a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése körében a Bizottság az alábbi védett tulajdonságok alapján bekövetkezett ért sérelem esetén lép fel: [...]nemzetiség, [...] egyéb, az egyes ember személyiségének lényegi vonását jelentő helyzet, tulajdonság vagy jellemző” (Alapszabály, 10. pont).

A jelen ügyben fennállnak a közérdekű igényérvényesítésnek az Ebtv. 20. §-ában foglalt további feltételei is. Az egyéb tulajdonságként leírható migráns mivolt nyilvánvalóan olyan tulajdonság, amely az egyes ember személyiségének lényegi, életének számos aspektusát döntő módon meghatározó vonása (erről részletesen lásd a III. részt).

Szintén fennáll a közérdekű igényérvényesítésnek az a feltétele is, hogy a jogsértés vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti. Minthogy pontosan nem határozható meg, hogy kik azok, akikre a bejegyzés vonatkozik, akik menedékkérőként, bevándorlóként, vagy egyéb jogi státuszú migránsként szembesültek – vagy a jövőben szembesülnek – az alperesi bejegyzés tartalmával, illetve az az által gerjesztett ellenséges környezettel (illetve kik azok, akiknek a vonatkozásában ennek közvetlen veszélye fennállt, vagy fennáll), ezért felperes ezen kritérium alapján is jogosult közérdekű igényérvényesítőként fellépni.

II. Tényállás

Az I. r. alperes szerveként működő és képviselőjének jogával felruházott II. r. alperes, dr. Kocsis Máté polgármester 2015. augusztus 5-én Facebook bejegyzésében (F/3) a következőket írta: **„A nemrég felújított II. János Pál pápa terünket teljesen tönkre tették a népvándorlók. Sátrakat építenek, tüzet raknak a parkban, szemetelnek, őrzöngenek, lopnak, késelnek, rongálnak. Ennyi emberi ürülék pedig még soha nem volt közterületen. Ezért a mai napon határozottabb fellépésre és erőforrás-átcsoportosításra utasítottam a közterület-felügyelőket, és ugyanerre kértem a rendőröket is. Kértem a helyi polgárőrséget is, hogy a lehető legnagyobb létszámban legyenek jelen. Meg fogjuk védeni a közvagyonot és minden törvényes eszközzel garantálni fogjuk a józsefvárosiak biztonságát!”**

A II. János Pál pápa térről tudósító hírportálok nagy része teljesen más képet festett a téren tapasztalható helyzetről.

- A VS.hu tudósítása (F/4) szerint „Nincs randalírozás és nincs lezárt játszótér a menekültekkel teli, józsefvárosi II. János Pál pápa téren. [...] Bajusz Ferenc, a Józsefvárosi Közterület Felügyelet vezetője megkeresésünkre azt mondta, eddig összesen 14 írásbeli bejelentés érkezett a környékbeli közállapotok miatt, a Kocsis által emlegetett kérelésről ők szóbeli bejelentést kaptak, amit jeleztek a rendőrségnek, a továbbiakról nincs tudomásuk. A kérelésről a helyszínen senki nem hallott a környékbeliek közül, akiket szerdán napközben megszólítottunk a téren, és a parkban dolgozó kertészek, utcaseprők szerint szemét sincs több, mint amennyi korábban is volt a hajléktalanok által régóta lakott parkban. Az sem jelentős. Ugyanakkor a közterület felügyelet által küldött fotók alapján hétfőre virradóan valóban nem lehetett túl épületes látvány a tér néhány része, ez a megkérdezett ott dolgozók szerint főleg azért volt, mert a tér két mobilvéceje nem nagyon bírta az igénybevételt. Azóta nyolc mobil vécét állított fel e Főkert, és ezeket naponta tisztítják, így már elviselhetőnek tűntek a higiénés állapotok. [...] Az ételosztás után egy darab eldobott műanyagtányért vagy evőeszközt sem találtunk, a kiosztott zsákokba maguk az adományozottak gyűjtötték össze őket. Ettől függetlenül a tér néha látszik: itt tényleg nem maradhatnak hosszú távon a menekültek.”¹
- A 444.hu szerint (F/5) „A kisebb gyerekek szappanbuborékokat fújnak, kártyáznak, röplabdáznak, a felnőttek alszanak vagy beszélgetnek, mobiljukkal kütyüznek. Önkéntesek és civilek pelenkákat, szemeteszsákokat osztanak. A sátrakkal és a szeméttel kapcsolatban Kocsis nem hazudott, valóban állnak sátrak, és szemétből is bőven van a téren. A legmeglepőbb mégis az, hogy a józsefvárosiak halálos nyugalommal sétáltatják a piknikező családok között a kutyáikat, a hajléktalanok pedig, mintha mi sem történt volna, befekszenek az üresen hagyott, árnyas helyekre. [...] A rendőrségtől és a mentőktől is próbáltuk megtudni, hogy az elmúlt 2 hétben kévelt-e migráns a fővárosban, a VIII. kerületben, illetve a II. János Pál pápa téren. A rendőrség azt válaszolta, hogy így nem is tartanak nyilván adatokat. Pontosabban megfogalmazott, a külföldi állampolgárok által elkövetett könnyű/súlyos testi sértés, garázdaság és más bűncselekmények elkövetésével kapcsolatos kérdéseinkre még nem válaszoltak. A statisztikákon, illetve azok hiányán túl a szervezet egyik munkatársa arról beszélt, hogy nem hallott olyan esetről, hogy migráns kévelt volna bárkit a II. János Pál pápa tér környékén. A mentőknek feltett kérdéseinkre nem érkezett válasz.”²
- A polgármester kijelentését a védelmébe vevő Pestisracok.hu oldal a helyszínen szintén nem tapasztalt rendellenességet, mindössze nagyszámú migránst (F/6): „Mintegy 250 bevándorló, tíz-tizenöt magyar és két rendőr – ez a látvány fogadott minket akkor, amikor tegnap késő délután a II. János Pál pápa téren jártunk, amelyet az elmúlt napokban gyakorlatilag teljes egészében elfoglaltak a bevándorlók.” A portál emellett kifogásolja, hogy „a menekülttáborrá változott volt Köztársaság téren már az iszlám imaszertartások is rendszeresek”, és idéz néhány helyi lakost, akik nemtetszésüket fejezték ki a nagyszámú menedékkérő jelenlétével kapcsolatban („amióta menekülttábor lett a parkból, azóta alig van anyuka, aki itt játszana a gyerekével. A parkot már inkább elkerülik a helyiek”); „Amíg ez van, nincs értelme lejárni a

¹ <http://vs.hu/kozelet/osszes/slaggal-es-jegkremmel-tamadnak-a-menekultek-a-ii-janos-pal-papa-teren-0806#!s1>

² <http://kepek.444.hu/2015/08/05/kocsis-mate-duplan-hazudott/>

játszóterre, már az is megtelt”). A Pestisracok.hu emellett idézi Bajusz Ferencet, a Józsefvárosi Közterület-felügyelet vezetőjét is, aki elmondta: „napszaktól függően harminc és háromszáz között változik a volt Köztársaság-téren jelenleg életvitelszerűen élő bevándorlók száma, akik az ottani közkútban fürdenek, mosnak. Több konkrét bűncselekményről is tudunk. Verekedésről, garázdaságról már több lakossági bejelentést is kaptunk. Egy alkalommal a II. János Pál pápa téren tüzet akartak gyújtani a bevándorlók, hogy ételt melegítsenek, de a tűzrakást sikeresen megakadályozták a közterület-felügyelet munkatársai”.³

- Az már az Origo tudósításából (F/7) derül ki, hogy bár akár a 300-at is elérheti az egy időpontban a II. János Pál pápa téren tartózkodó menekültek száma, eddig mindösszesen 6 írásos lakossági panasz érkezett az önkormányzathoz (az egész kerületből 12), és az állítólagos kérelmről is csak annyit tudott mondani Bajusz Ferenc, hogy arra nézve „voltak információk”.⁴

III. A tények jogi értékelése

Az ügyben az Ebtv. szabályai alkalmazandók

A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése értelmében az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok a Ptk. védelme alatt állnak.

Az Ebtv. 10. § (1) bekezdése szerint zaklatásnak az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartások számítanak, a zaklatás tehát az emberi méltóság sérelmének egy speciális esete, amelyre *lex specialisként* az Ebtv. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Alperesek az Ebtv. személyi hatálya alá tartoznak

Az Ebtv. 4. §-a értelmében az egyenlő bánásmód követelményét – mások mellett – a helyi önkormányzatok, valamint ezek szervei a jogviszonyaikban, valamint eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani. A 7. § kimondja, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti egyebek mellett a zaklatás.

A Kúria foglalkozott már hasonló ügyben azzal a kérdéssel, hogy az Ebtv. hatálya alá tartozik-e egy polgármesternek a nyilvánosság felé irányuló kommunikációja. Kiskunlacházán egy (mint utóbb kiderült, nem roma személy által elkövetett) emberölés kapcsán tartott önkormányzati demonstráción a település polgármestere kijelentette, „Kiskunlacházán elég volt a roma erőszaktól”, majd az önkormányzati lapba írt cikket és nyílt levelet, amelyben többek között az alábbiakat írta: „Egyre-másra látnak napvilágot azok a brutálisabbnál-brutálisabb bűncselekmények, amelyek elkövetői igazoltan cigány származásúak voltak”; „Cigányok rugdosnak halálra embereket, láncfűrészsel fenyegetik a magyar gazdákat [...]. Emberek milliói rettegnek a cigányság egy része általi állandó erőszaktól.”

³ <http://pestisracok.hu/kocsis-mate-nem-hazudott-tobb-buncselekmeny-is-tortent-az-uj-belpesti-menekulttabornal/>

⁴ <http://www.origo.hu/itthon/20150805-noi-fenek-miatt-tettek-irasos-bejelentest-a-migransok-ellen.html>

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság megállapította, hogy a polgármester a demonstráción elmondott beszéddel és az önkormányzati lapban megjelent írásokkal megvalósította a zaklatás tényállását, így megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

Az ügyben kérdésként merült fel, hogy a polgármester a kérdéses megnyilvánulásai tekintetében az Ebtv. hatálya alá tartozott-e. E körben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.33988/2013/10. számon hozott ítéletében kimondta: a polgármester protokolláris fellépése „a polgármester közjogi képviseleti körébe vonható kérdés, amely felhatalmazza arra, hogy nem közhatalmi eljárásban, hanem rendszerint ünnepélyes, állami, vagy más közösségi rendezvényeken vegyen részt, lépjen fel. A polgármester [...] egyszemélyben reprezentálja a helyi lakosságot (55/1994. (XI. 10.) AB határozat). Ezt a képviseletet látja el [...] akkor is, amikor polgármesterként sajtóban, vagy más médiumban publikál, nyilatkozik, interjút ad. A polgármester [...] tehát a protokolláris képviseleti jogát, és nem csupán az önkormányzatban a véleménynyilvánítási jogát gyakorolva lépett fel, megnyilvánulása önkormányzati feladatot érintett [...], ezért olyan intézkedésnek minősül, amelyre az Ötv. is felhatalmazza, s mint ilyenre, az Ebtv. hatálya kétségtelenül kiterjed.” A bíróság ezen okfejtésével a Kúria Kfv.III.37.848/2014/6. sz. ítéletében egyetértett.

II. r. alperes a Facebook bejegyzést nyilvánvalóan polgármesterként tette, hiszen egyebek mellett arról számolt be benne, hogy milyen intézkedéseket tett polgármesteri minőségében (közterület-felügyelet utasítása az erőforrások átcsoportosítására). Az is megállapítható, hogy a kijelentést az Ötv. 13. §-ában szabályozott önkormányzati feladatkörökhöz kötődően tette, hiszen bejegyzése (és az annak alapjául szolgáló intézkedései) összefüggenek a téren tartózkodó (illetve ott tartózkodott) nagyszámú, hajlék és tisztálkodási lehetőség nélküli migránssal kapcsolatos önkormányzati feladattal:

- az önkormányzat környezet-egészségügyi feladataival (köztisztaság feltételeinek biztosítása, pl. mobil vécék beállítása);
- az önkormányzat szociális és gyermek-jóléti feladataival (hiszen a téren számos migráns gyermek is tartózkodott); valamint
- a település közbiztonságának biztosításában való közreműködéssel.

Azt, hogy a migránsok jelenléte összekapcsolódik az önkormányzat feladataival, igazolja I. r. alperes 2015. augusztus 6-i közleménye is, amely az önkormányzatnak a II. János Pál pápa téren tett városüzemeltetési, illetve közterület-fenntartási intézkedéseit ismerteti (szemét elszállítás, közterület-felügyelők kiküldése, mobilvécék üzembe helyezése) (F/8 melléklet).

Minderre tekintettel egyértelmű, hogy az alperesek (I. r. alperes önkormányzatként, II. r. alperes az önkormányzat szerveként – polgármesterként) a kérdéses megnyilvánulás kapcsán az Ebtv. hatálya alá tartozik.

Megvalósultak a zaklatás fogalmi elemei

Az Ebtv. 10. § (1) bekezdése szerint zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a 8. §-ban meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegényítő vagy támadó környezet kialakítása.

A védett tulajdonság

Alperesek magatartása nyilvánvalóan összefügg az érintett személyek 8. § szerinti tulajdonságával, hiszen a bejegyzés „népvándorlókról” beszél. Ez az adott kontextusból következő módon nyilvánvalóan a nemzetközi konfliktusok elől menekülő, nemzetközi védelemre szoruló személyeket, migránsokat jelent. A migráns mivolt az Ebtv. 8. § t) pontja alá tartozó „egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző (egyéb tulajdonság)”, amely az egyes ember személyiségének lényegi vonásának tekinthető.

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.037./2011/7. számú döntésében – a társadalmi származás és vagyoni helyzet kapcsán – rögzítette, hogy az a tulajdonság minősül a személyiség lényegi vonásának, „amely egyfajta társadalmi meghatározottságot jelent, amelyben az egyén az őt körülvevő világhoz való viszonyát, az abban elfoglalt helyét és szerepét határozza meg. Az egyént determináló társadalmi viszonyok lényegileg befolyásolják a személyiséget, az egyén világról és önmagáról alkotott képét.” Aggálytalanul megállapítható, hogy a migráns lét (az „idegenség”, „hazátlanság”, menekülés, védelemre szorulás) ilyen, az egyén társadalmi helyzetét, a környező világhoz való viszonyát jelentős mértékben meghatározó sajátosság.

Az ellenséges, megalázó környezet kialakulása

Szintén nyilvánvaló, hogy a II. r. alperes által tett és – az alperesek közötti viszonyból kifolyólag – az I. r. alperesnek is betudható bejegyzés a migránsok számára ellenséges, megalázó, megszégyenítő környezetet eredményezett, illetve minimálisan ennek közvetlen veszélyével járt. Lényeges hangsúlyozni, hogy nem csak az a magatartás minősül zaklatásnak, amelynek ilyen környezet kialakítása a célja, hanem az is, amely a szándéktól függetlenül ilyen hatással bír. Amint arra a 2012-es Pride-felvonulás rendőrségi betiltása kapcsán a Fővárosi Törvényszék 22.P.26.019/2012/10. számon hozott (e tekintetben a másodfokú bíróság által helybenhagyott) ítélete is rámutat: nem szükséges a zaklatás megvalósulásához, hogy „a sérelmezett intézkedés kifejezetten azzal a céllal szülessen meg, hogy a személlyel vagy csoporttal szembeni megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő, vagy támadó környezetet kialakítsa, elegendő csupán ha szándéktalanul is, de ezt a hatást váltja ki.”

Az bejegyzés elemzése

Amint a fenti tudósításokból kiderül, a bejegyzésben szereplő legsúlyosabb állítások jelentős része ténybelileg megalapozatlan. Az „örjöngenek” kifejezés jelen ügy keretei között teljességgel értelmezhetetlen, a migránsokkal szembeni ellenséges indulatok gerjesztésén kívül másra nem alkalmas. Arról, hogy a menedékkérők ellen lopások miatt indult volna eljárás, a Józsefvárosi Közterület-felügyelet vezetője sem számol be, így nem tudható, mire vonatkozik a „lopnak” kitétel. Az állítólagos késelesről csak annyit tudható, hogy az önkormányzat kapott egy erre utaló szóbeli bejelentést, amelyet továbbított, de az ügy kimeneteléről nincs információja, tűzrakási kísérletről is egyről számol be az illetékes személy.

Megállapítható tehát, hogy még egyes konkrét érintettek vonatkozásában is túlnyomórészt megalapozatlanok lettek volna a felfokozott, negatív érzelmek felkorbácsolására alkalmas

kijelentések. II. r. alperes ugyanakkor nem csupán egyes „népvándorlókról”, hanem általában a migránsokról állítja, hogy tüzet raknak a parkban, őrzöngenek, lopnak, késelnek, rongálnak. Durván általánosító kijelentéssel tulajdonít veszélyes, súlyosan társadalomellenes cselekményeket a csoport egészének, valamennyi „népvándorlónak”.

A bejegyzés az érintett csoporthoz tartozó személyekkel szemben előítéleteket, negatív indulatokat gerjeszt, őket az egyéni magatartásuktól, hozzáállásuktól függetlenül megbélyegzi, a magyar társadalomra jelentett fenyegetésként jeleníti meg, ezzel társadalmi megítélésüket rontja. A bejegyzés nyilvánvalóan sérti az közhatalmi funkciót betöltő szervek/személyek azon kötelezettségét, hogy mindenkit egyenlő méltóságú személyként kezeljenek. (Megjegyzendő, hogy ha a bejegyzésnek erősebb ténybeli alapjai lettek volna, az ilyen módon általánosító, egyes incidensek alapján egy egész csoportot megbélyegző kijelentés akkor is erkölcsileg elfogadhatatlan, jogilag pedig tilalmazott volna.)

Az alperesi magatartás megfélemlítő, ellenséges, megszégyenítő környezetet kialakító voltának megítélésekor értékelni kell azt a tényt is, hogy a migránsokkal szembeni közhangulat eleve rendkívül negatív, amit igazolnak azok az atrocitások is, amelyek menedékkérőket, az őket segítő személyeket, vagy éppen bevándorlónak nézett személyeket értek az elmúlt időszakban:

- 2015. július 4-én a szegedi Nagyállomásnál 6-7 skinhead-külsejű részeg fiatal különböző sértéseket kiabált a menedékkérők és a megsegítésükre létrejött MigSzol csoport aktivistáit felé (pl. „Takarodjatok haza!”). A rendőrség beavatkozása vetett véget az incidensnek.⁵
- 2015. július 5-én Debrecenben a befogadó-állomás előtt a Jobbik és az Új Magyar Gárda tagjai tartottak demonstrációt, a befogadó állomás bezárását, zárt táborok létrehozását és a bevándorlással szemben „zéró toleranciát” követelve. A tüntetés közben sértő mondatokat kiabáltak a résztvevők, mint pl. „Fekete majmok!”. Az egyik szónok a demonstráció mintegy 300 résztvevőjét az önvédelemre való felkészülésre szólította fel. A rendőrök összegyűjtötték a befogadó-állomáson kívül tartózkodó menedékkérőket, és bekísérték őket a befogadó állomásra a tüntetés idejére. A tüntetés néhány résztvevője próbált közelebb jutni a befogadó állomás bejáratához, a jelenlévő rendőröknek kellett megakadályozni, hogy odajussanak.⁶
- 2015. július 6-án a szegedi Nagyállomásnál a Betyársereg 50-60 tagja zaklatta a menedékkérőket és a megsegítésükre létrejött MigSzol csoport aktivistáit, fotózták, videózták őket.⁷
- 2015. július 9-én Budapesten football-szurkolók egy mérkőzés után hazafelé tartva megtámadtak egy színesbőrű fiatalembert és barátnőjét a metróban. Miután azt üvöltötték: "Takarodj haza Nigériába!", addig verték a fiatalembert, amíg el nem ért a szerelvény a következő megállóhoz, ahol az elkövetők kiugrottak a metróból.⁸
- 2015. július 10-én Budapesten, a Keleti pályaudvarnál egy szélsőjobboldali, bevándorlás-ellenes tüntetés szónoka a következőket mondta: „ne legyen egy magyar nő sem, akit bevándorlók erőszakolnak meg”. Ha az impotens magyar kormány nem tudja megvédeni a határokat, „megtesszük majd mi”. A szónok beszédében „afrikai csürhének” nevezve a

⁵ http://hvg.hu/itthon/20150706_Kivonult_a_Betyarsereg_Szegedre

⁶ <http://4024.hu/2015/07/05/demonstracio-a-debreceni-menekulttabor-bezarasaert-percrol-percre/>

⁷ http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/felvonult_a_betyarsereg_a_nagyallomasnal/2436860/

⁸ http://kettosmerce.blog.hu/2015/07/10/szegyen_a_rombolokra_gyulolkodokra_tisztelet_a_batraknak

migránsokat. A demonstráció egy résztvevője a sajtónak a következőket nyilatkozta: „ha megmozdul egy fekete, széjjelb...szom”. Arra a kérdésre, hogy mit kell érteni ezen, azt mondta, „amíg mozog”. Nem érdekli, hogy háború van ott, ahonnan jöttek, „takarodjanak vissza”.⁹

- Ugyanezen a napon, ugyancsak a Keleti pályaudvarnál néhány elkövető rátámadott a pályaudvarnál várakozó migránsokra. A híradás szerint elsősorban verbális inzultus érte a menedékkérőket.¹⁰
- 2015. július 11-én Budapesten, a Nyugati pályaudvarnál egy háromfős csoport napokig zaklatta verbálisan a Migration Aid nevű segítő szervezet tagjait. A Népszabadság fotósát, Teknős Miklóst üldözték, megrúgták, miután észrevették, hogy fényképezi az elkövetői csoportot.¹¹
- A mindeddig legsúlyosabb incidens 2015. július 25-én történt Szeged belvárosában. Egy kubai származású fiatalember barátnőjével és annak testvérével sétált a belvárosban, amikor feltartotta őket egy háromfős társaság. Az elkövető azt kiabálta a fiatalembernek, hogy takarodjon az országból, majd odalépett, hogy megverje. A barátnője megpróbálta ezt megakadályozni, hangsúlyozva, hogy barátja már régóta (20 éve) az országban lakik, magyar állampolgár. Ezután őt kezdte el ütni az elkövető. A lány arccsontja eltört. A gyanú szerint egy börtönőr az elkövető.¹²

Szintén értékelni kell a jogsértés vizsgálatánál a közhatalmi funkciót betöltő szervek, illetve személyek kiemelt felelősségét. Amint azt a Pride-felvonulás rendőrségi betiltása kapcsán a Fővárosi Törvényszék 22.P.26.019/2012/10. számon hozott – fent már hivatkozott – ítélete is rámutat: a közhatalmi funkciót betöltő szervezetek tevékenysége iránymutatást jelent a társadalom tagjai számára, előítéletes magatartásuk nagyban hozzájárulhat a meglévő előítéletek felerősödéséhez. („Nem vitás, hogy a meleg kisebbség megítélése jelenleg a többség előtt negatív, nem elfogadó. Ebben a környezetben az alperesi döntés ezt az »ellenséges« környezetet felerősíti. E körben visszautal a bíróság a korábban már kifejtett azon álláspontjára, hogy a hatósági döntések mintául szolgálnak a társadalom tagjainak a társadalmi életben való részvétel módja tekintetében is. Amennyiben az [...] ellenvéleményt alkotók úgy vélik, hogy a hatóság sem tartja jogszerűnek [...] a felvonulást], úgy fennáll a veszélye annak, hogy a jogszerűség kereteit túllépve próbálnak meg érvényt szerezni saját álláspontjuknak.”)

Fentiek alapján megállapítható, hogy alperesek elkövették a személyiségi jogi jogsértést, mert magatartásuk (illetve a nekik betudható magatartás) hatása a migránsokkal, mint az Ebtv. 8. § t) pontja alatti védett tulajdonsággal bíró személyekkel szemben, e tulajdonságukkal összefüggésben megalázó, megszegényítő, ellenséges környezet kialakulása.

A fentiek rögzítésével felperes egyúttal eleget is tett az Ebtv. 19.§-ából következően rá nézve irányadó bizonyítási (illetve valószínűsítési) kötelezettségnek. Az Ebtv. 19. § (1) bekezdése értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítienie, hogy a) a jogsérelmet szenvedő

⁹ http://hvg.hu/itthon/20150710_Feszult_a_hangulat_mar_masfel_oraval_a_sz

¹⁰ <http://www.klubradio.hu/cikk.php?id=16&cid=189185>

¹¹ <http://nol.hu/belfold/fotosunkra-tamadtak-a-nyugatinal-1551071>

¹² <http://444.hu/2015/07/19/bevandorlonak-neztek-eltortek-a-lany-arccsontjat-szegeden/>

csoportot hátrány érte vagy ennek közvetlen veszélye fenyeget, és b) a jogsérelmet szenvedő csoport a jogsértéskor rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal.

Felperes ennek megfelelően valószínűsítette, hogy a Facebook-bejegyzéssel megcélzott csoportot hátrány érte (az ellenséges, megszegyenítő környezet kialakulása hátránynak tekintendő), ráadásul, mivel közérdekű igényérvényesítésről van szó, már a hátrány bekövetkezése közvetlen veszélyének valószínűsítése is elégséges volna. Szintén igazolta felperes, hogy a csoport a jogsértéskor rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal (az érintettek az „egyéb tulajdonság” körébe tartozó migráns mivoltuk miatt szenvedték el a zaklatást).

IV. A személyiségi jogi jogsértés jogkövetkezményei

A Ptk. 2:51. § (1) bekezdése értelmében akit személyiségi jogában megsértének, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest – egyebek mellett – követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, valamint azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot.

Ezen objektív személyiségi jogi szankciók érvényesítéséhez csupán a magatartás – felróhatóságtól független – jogellenességét kell bizonyítani. Minthogy az Ebtv. által tilalmazott (és egyúttal a Ptk. emberi méltóság védelmét előíró rendelkezését is sértő) zaklatás tényállás-szerűen megvalósult jelen ügyben, így az alperesek magatartása egyértelműen jogellenes volt.

Figyelemmel arra, hogy dr. Kocsis Máté Facebook oldalát több mint 20.000-en követik, és hogy a bejegyzésről rendkívül széles körben adott hírt a sajtó, nem elégséges önmagában a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása, hanem az is szükséges, hogy alperesek olyan módon adjanak a nyilvánosság megfelelő biztosítása mellett elégtételt, amely ténylegesen alkalmas az okozott sérelem orvoslására, a bevándorlókkal szemben felkorbácsolt negatív indulatok valamelyes csillapítására, és annak az üzenetnek a minél szélesebb körhöz való eljuttatására, hogy a bíróság jogsértőnek találta a sérelmezett kommunikációt.

V. Egyéb nyilatkozatok

A T. Törvényszék illetékességét a Pp. 30. § (1) bekezdése, hatáskörét a Pp. 23. § (1) bekezdés ga) pontja alapozza meg.

A Felperest az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyi illetékeljegyzési jog illeti meg.

Budapest, 2015. augusztus 6.

Tisztelettel:

Magyar Helsinki Bizottság
Felperes

képviseli: dr. Kádár András Kristóf, társelnök

telefon/fax: 06-1-321-4323

e-mail: andras.kadar@helsinki.hu

Előttünk, mint tanúk előtt:

1.

Név:

Lakóhely

Aláírás:

2:

Név:

Lakóhely:

Aláírás:

Melléletek:

F/1: Kivonat Felperes nyilvántartási adatairól

F/2: Felperes alapszabályának releváns részei

F/3: II. r. alperes Facebook bejegyzéséről készült pillanatfelvétel

F/4: VS.hu riportja a II. János Pál pápa térről

F/5: 444.hu riportja a II. János Pál pápa térről

F/6: pestisracok.hu riportja a II. János Pál pápa térről

F/7: Origo riportja a II. János Pál pápa térről

F/8: I. r. alperes közleménye a II. János Pál pápa térrel kapcsolatban tett intézkedéseiről